

Roze, koeken & condooms

Roman

Annette Brouwer

Lieve M.,

Ken je me nog? Veertig jaar geleden was ik 'die lange'
op de gedoogzone die smoorverliefd op je was.
Je hebt me veel vreugde gegeven, maar ook verdriet.
Je hebt me bestolen, belogen, maar nooit bedrogen.

Ik denk nog vaak aan je. Daarom dit boek over jou en je
werk van toen, hoe anderen daar ook over mogen denken.
Maar vooral als monument voor mijn liefde voor jou.

Dat mag iedereen weten.

Verantwoording

In 1986 - ik studeerde toen aan een bibliotheekacademie - kwam ik min of meer toevallig terecht bij een huiskamerproject voor straatprostituees in Utrecht. In eerste instantie in een zeer bescheiden rol, de mobiele huiskamer 's avonds van de stalling naar de gedoogzone brengen en 's nachts weer terug.

Door een andere toevallige gebeurtenis - een vrijwilligster was vergeten naar haar werk te komen en ik viel die avond noodgedwongen voor haar in - werd ik er medewerker-hulpverlener. Een functie die ik drie jaar met plezier heb vervuld.

Ik raakte verliefd op een van de verslaafde prostituees, een relatie die tot mislukken was gedoemd, maar dat wist je toen nog niet. Of je wist het wel, maar je wilde het niet weten.

Op basis van deze ervaringen heb ik deze roman geschreven. Een deel is echt gebeurd, een ander deel is verzonnen. Het is niet zo gebeurd, maar het had zo kunnen gebeuren.

Behalve een mooi verhaal over een onmogelijke liefde geeft dit boek een impressie van een veranderd tijdsbeeld. Het denken over prostitutie is in de afgelopen tientallen jaren radicaal veranderd. Alle tippelzones in Nederland zijn inmiddels gesloten waarvan Utrecht in 2021 als laatste.

Het huiskamerproject was gericht op het bieden van zorg en het ondersteunen van de prostituees in hun beroep. Als een vrouw uit het vak wilde stappen, kreeg ze van ons alle ondersteuning, maar het werd niet actief gepromoot. Tegenwoordig is de hulp vooral gericht op het bieden van een alternatief voor sekswerkers zoals prostituees tegenwoordig genoemd worden.

In dit boek geen standpunt welke hulp aan prostituees nu beter was, dat van vroeger of van nu. Een eventueel moreel oordeel laat ik graag aan de lezer. Dit boek beschrijft slechts hoe ik - toen nog als André - mijn periode bij het huiskamerproject heb ervaren.

De afgelopen decennia was dit boek steeds in mijn gedachten. Ik ben er vaak aan begonnen, maar maakte het niet af. Talloze keren opnieuw begonnen en weer gestopt.

Mijn grote dank gaat uit naar schrijfcoaches Hetty Kleinloog en Nicolette Steggerda die mij inspireerden en motiveerden het nu eindelijk eens af te maken.

Mary van den Brink en Nicolette Steggerda hebben veel tijd en energie in de eindredactie gestoken. Vaak legden zij hun vinger op de zere plek. De uiteindelijke productie was in handen van Roy Schoonhoven. Doordat hij zijn creativiteit met vakmanschap combineerde, was het een genoegen met hem te werken. Mede dankzij hen is het een mooi boek geworden. Een monument voor een onmogelijke maar niet vergeten liefde.

Annette Brouwer

7 Een vreemde stroming

Herman gaf het wisselgeld met het pakje sigaretten aan Angelique. Vanuit zijn ooghoeken keek hij naar Manuela. Een mouwloos zwart topje spande strak om haar kleine borstjes. Haar spijkerbroek verdween in een paar donkerbruine laarzen die net onder de knie ophielden. Lange laarzen maakten de meeste meiden hoerig, maar haar gaven ze iets mysterieus. De lange schacht van de stoere jonge meid gecombineerd met het elegante hakje van de jonge vrouw in wording. Naast haar op de bank lag een leren jack. Ze luisterde naar Roos en Coke-Corry die discussieerden over de vraag waar je het voordeligst nieuwe kleren kon kopen.

Angelique stond nog steeds voor hem.

‘Wat is er?’

‘Wat er is! Ik krijg nog een geeltje van je. Je geeft terug van vijftwintig maar ik gaf vijftig hoor lange, maar ja dat heb je niet gezien want je had het te druk met loeren naar je liefde.’

Even was hij van zijn stuk gebracht, toen zag hij het briefje van vijftwintig dat nog naast de kas lag. Hij tikte er twee keer met zijn wijsvinger op.

Angelique haalde haar schouders op. ‘Nou ja, je kan het toch proberen, het was me nog bijna gelukt ook, als het over Manuela gaat...’

‘Wat moet je van me,’ riep Manuela die haar naam had gehoord.

‘Ik niks,’ zei Angelique, ‘hij!’

Hij probeerde zo neutraal mogelijk naar Manuela te kijken.

‘Zijn ze je weer aan het pesten chauffie?’

Hij was blij met Lila-Marleen die een roze koek bestelde. Tevergeefs zocht hij in het keukenkastje, ze waren op. Hopelijk lag er nog een doos in de bank. Manuela zat precies boven het opbergvak, dat zou je nu net zien. Hij liep naar de zithoek en vroeg of Manuela even op wilde staan.

‘Voor jou altijd,’ dat dan weer wel,’ zei ze terwijl ze Angelique een knipoog gaf. Het gesprek was inmiddels van kleding op de business overgegaan. Manuela kon honderd gulden krijgen als ze bij een klant in de auto koffie dronk.

‘Een sprookje in espressoland,’ lachte Annette.

‘Een meier voor een bakkie doen, en verder niets? Dat is lekker makkelijk verdiend,’ concludeerde Coke-Corry.

‘Vind je?’ reageerde Manuela. ‘Ik heb het er anders niet zo op, wat wil zo’n kerel nou eigenlijk van je? Geef mij maar een simpele wip, dat is tenminste duidelijk.’

‘Kun je die klant niet naar mij sturen?’ vroeg Roos. ‘Ik wil best honderd gulden bij elkaar ouwehoeren, neem ik zelfs nog een thermosfles van thuis mee ook.’

‘Ach, lul toch niet zo stom,’ snauwde Angelique. ‘Denk je nou echt dat een kerel een meier wil dokken om naar jouw huisvrouwengeleuter over kleren te luisteren. Dat gezeik hoort hij al de hele dag thuis van zijn eigen wijf.’

‘Wij zitten thuis tenminste op een knap bankstel, en niet op sinaasappelkistjes zoals jullie.’

Manuela schoot in de lach. ‘Ja Liek, daar heb je niet van terug.’

‘Nee, jij hebt een hoop te vertellen, hier zit je alleen maar in dat stomme boek te lezen. Werken zie ik je hier nooit, dat haal je vannacht zeker weer in? Kan ik weer op mijn dope staan wachten, omdat die Marokkanen eerst een keer over jou heen moeten.’

Manuela vloog op. Even dacht hij dat ze Angelique wilde aanvliegen, maar ze griste haar jack en boek van de bank, trok de deur open en schoot naar buiten. Achter haar viel de deur met een klap in het slot.

‘Die is dicht,’ concludeerde Angelique

Hij keek haar verwijtend aan. ‘Moest dat nou zo?’

‘Ach, je lieffie komt wel weer terug,’ zei ze.

Hij voelde zich rood worden.

‘Voor je verder kleurt, je hebt nog een klant.’

Bij het keukenblok stond Lila-Marleen nog bedeesd op haar roze koek te wachten. Nadat ze de koek had afgerekend, bleef Marleen staan. ‘En nog een condoom.’

‘Dat is twee kwartjes,’ zei hij.

‘Doe maar op de pof.’

Hij aarzelde. Dingen op de pof verkopen was door Dolores streng verboden. Er was één uitzondering. Vrouwen mochten één condoom op de pof kopen. Voor elke nieuwe medewerker draaide Dolores haar college af. Als ze aan poffen begonnen, was het einde zoek. Maar het project was er ook om onveilige seks tegen te gaan, dus mochten vrouwen die geen geld hadden één condoom lenen. Met dit microkrediet konden ze vervolgens geld verdienen om de schuld weer af te betalen.

‘Kun je niet beter je condoom afrekenen in plaats van een koek te bestellen?’

‘Ik sta toch niet op de poflijst?’

Hij trok het kastje open en keek op de binnenkant van de deur waar de poflijst hing. Op twee na waren alle namen weer doorgestreept, alleen die van Angelique en Manuela stonden nog open. ‘Die lijst is er voor vrouwen die echt geen geld hebben, doceerde hij, ‘niet voor meiden die liever eerst snoepen.’

‘Ik heb honger.’ In haar antwoord klonk geen enkele emotie. Niet het zielige dat Coke-Corry soms acteerde, niet het brutale van Angelique.

Hij pakte een condoom voor haar en schreef haar naam op de lijst. Ze bedankte en verdween. Voor hij het kastje weer sloot, zette hij een streep door de naam van Manuela. Toen hij het kastje weer gesloten had, zag hij dat Foekje en Coke-Corry naar hem keken.

Ze konden van die afstand toch niet zien wat hij op de poflijst had gedaan? Om zich een houding te geven, liep hij op ze af. ‘Nog koffie?’

‘Dan mag je eerst wel eens nieuwe zetten,’ lachte Roos.

Nu pas zag hij de lege koffiepote.

‘Ik doe het wel,’ zei Foekje.’

Terwijl hij de koffiepote aan Foekje gaf, zag hij in zijn ooghoeken Manuela binnenkomen.

‘Dat was een snelle wip,’ merkte Angelique op.

‘Niet lullen, maar zakkenvullen,’ antwoordde Manuela op een toon alsof er die avond niets tussen hen was voorgevallen. Tijd om zich daar over te verbazen had hij niet, Annette claimde zijn aandacht. ‘Zeg Roze Koekenprins, doe mij nog eens zo’n overheerlijk sapje van je, mijn lichaam snakt naar vitaminen A tot en met Z na die hoerige hormonenkuur.’

Hij wilde het mes in een sinaasappel zetten.

‘Wat doe je nou!’ gilte Annette.

Geschrokken keek hij op.

‘Ken je het sprookje van het meisje in de sinaasappel dan niet?’

Hoofdschuddend ging hij verder met zijn werk.

‘Nou, ik zie het al. Het kan je niets schelen dat je misschien een arm maar vlijtig naaistertje doorsnijdt, dat daar door haar geile stiefmoeder was opgesloten, omdat ze weigerde allerlei vieze pornoplaatjes te borduren. Dan vertel ik het wel aan Pek-Marie, die begrijpt zulke dingen tenminste.’

‘Ik kom eraan,’ antwoordde Foekje die geduldig naar de bizarre sprookjes van Annette kon luisteren en door haar vragen en opmerkingen geen enkele moeite leek te hebben zich in haar gedachtewereld te verplaatsen.

‘Schenk dan gelijk koffie in,’ zei Roos.

‘Ja, dat zal tijd worden,’ vond Angelique.

Hij schonk een kop koffie voor Angelique in. Angelique pakte een lepeltje en hield het verbaasd in haar hand. ‘Wat is dat nou?’

‘Een lepeltje met een gat,’ zei Foekje.

‘Ja, dat ziet mijn schele zuster ook wel, maar waar slaat dat op?’

‘Dan raken ze minder snel zoek,’ antwoordde Foekje rustig.

Even leek het alsof ze Foekje aan zou vliegen, toen keek ze naar hem.

‘Dat heb jij zeker bedacht hè?’

‘Ja, goed idee hè?’ zei Foekje.

Manuela keek geamuseerd naar Herman.

‘Maar dan hebben we er buiten toch niets meer aan?’ ging Angelique verder.

Manuela schoot in de lach. ‘Nee, bijdehandje, daarom heeft hij het ook gedaan.’

Terwijl Angelique hem vuil aankeek, vloog Coke-Corry ineens naar het aanrecht waar ze haar koffie in de spoelbak spuugde. ‘Gadverdamme!’ riep ze hartgrondig.

‘Niet lekker?’ vroeg Foekje bedeesd.

‘Niet lekker! Jij bent niet lekker, noem je dat koffie? Een open riool zal je bedoelen! Moet je kijken man,’ zei ze terwijl ze het kopje een rondje langs alle hoofden liet maken, ‘een en al drap.’

Annette liep naar het koffiezetapparaat, waar ze met een vakkundige blik meteen de conclusie trok. ‘Zeg Pek-Marie, als je nog eens koffie zet, doe er dan eerst een filter in.’

Er werd druk gelachen en over gepraat. Echt weer iets voor Foekje.

Hij wachtte tot het rumoer wat was bedaard en zei toen duidelijk: ‘Ja Manuela, had je toch beter bij die klant in de auto koffie kunnen drinken.’ De grap sloeg in. Enigszins verlegen met zijn succes ging hij verder met het sapje voor Annette.

Roos trok de koffiekannet uit de handen van Foekje. ‘Laat mij dat maar doen, dan krijgen we tenminste vanavond nog koffie. Ga jij maar naar een gezellig sprookje luisteren.’

Annette keek hem aan. ‘Mag dat wel van Moeder de Gans, een vreemd wicht in je keukentje?’

‘Vanavond heb ik de leiding,’ zei hij stoer, maar hij vroeg zich af of Dolores daar ook zo over zou denken als ze hem vanavond zou zien.

Annette verdween met Fockje naar de zithoek. Manuela kwam naast hem staan. Ze legde een hand op zijn schouder en maakte een samen-zweerderig gebaar met haar hoofd.

Hij boog zijn oor naar haar mond. Een zoete parfumlucht kwam hem tegemoet.

‘Wat krijg ik als ik bij jou thuis koffie kom drinken?’ fluisterde ze.

Ontelbare antwoorden schoten hem tegelijkertijd te binnen.

‘Shit!’ gilde Angélique door de bus. Met grote passen kwam ze naar hen toe, pakte een doekje van het aanrecht, zette de kraan open en begon de koffievlek uit haar legging te poetsen. Geërgerd keek ze naar de uitdijende natte plek. ‘Die stomme lepeltjes ook van jullie, het is hier nog erger dan in de lik, daar hebben ze tenminste fatsoenlijke roerijzers, zonder zo’n achterlijk gat.’

‘Daar kun je ook geen bestek mee naar buiten nemen,’ zei hij rustig.

Ze keek hem vuil aan. ‘Ik wou dat je hier nooit was komen werken.’

‘Daar zijn de meningen over verdeeld,’ lachte Manuela en vrolijk huppelde ze naar buiten.

Na een kwartier ging de deur weer open, Manuela hinkelde met een laars in haar hand naar binnen waar ze zich op de bank liet vallen. Een koude windvlaag kwam de bus in, het Walasse-affiche klapperde in de wind.

‘Zeg, ben je in de kerk geboren?’ riep Angélique.

‘Nee, in de moskee, nou goed,’ mompelde Manuela, ‘daarom heb ik vast een laars uitgetrokken.’

‘Stukgedanst?’ vroeg Annette, ‘net als in het sprookje van De Rode Schoentjes?’

Manuela reageerde niet. Hij keek naar haar witte sokje.

‘Gaat die deur nou nog een keer dicht?’

‘Heb jij soms polio?’ reageerde Manuela.

Angélique stond op en liep naar buiten. ‘Die boots kun je wel weg-gooien,’ zei ze in het voorbijgaan tegen Manuela.

Hij trok de deur achter Angélique dicht en ging naast Manuela zitten.

‘Dat heb ik weer.’ In haar hand hield ze een afgebroken hak. Ze trok haar andere laars ook uit. Uit haar C1000-tasje haalde ze een paar teen-

slippers. ‘Nou, zo kan ik niet meer gaan werken. Dat wordt boemelen met de bever.’

‘Pardon?’ Hij keek haar vragend aan.

‘Ja, een bever is een vlijtig dier.’

‘Denk maar aan de gebroeders Bever,’ lachte Annette.

‘Ja, ga jij nu maar in de Fabeltjeskrant lezen. Maar in ieder geval,’ wendde ze zich weer tot hem, ‘boemelen met een bever is dus een business die tot mislukken gedoemd is.’

‘Nooit gehoord die uitdrukking,’ zei Herman.

‘Nee, die heb ik zelf verzonnen.’ In twee vlugge bewegingen trok ze haar sokjes uit waarna ze de slippers aan haar blote voeten deed. Ze vroeg of er lijm in de bus was.

‘Ja, Bison-kit,’ antwoordde hij terwijl hij naar haar rode teennageltjes keek, ‘maar ik denk niet dat het wat wordt. Daar heb je contactlijm voor nodig en dan nog.’

‘Contact ja.’ Ze keek peinzend naar haar voeten. ‘Met die strand-schuivers van de Wibra zal ik vanavond weinig contact leggen en ik heb nog bijna niets verdiend. Het is trouwens veel te koud om op slippers door de nacht te stiefelen.’

‘Geef eens.’

Ze keek hem hoopvol aan. ‘Kun je ze maken?’

‘Ik zal zien wat ik doen kan.’

‘Hij lapte als een amateur, maar zijn toverstafje stelde niet teleur,’ zong Annette terwijl ze naar buiten liep.

‘Ja, en sluit de deur,’ mompelde Manuela.

Hij trok het gereedschapskistje uit de bank. Veel bijzonders zat er niet in: een set schroevendraaiers uit de vijfguldenbak van het benzinestation stal nog de show. Verder een hamer, een waterpomptang, een priem, een gebruikt vodge schuurpapier en een onduidelijke verzameling spijkers. Zorgvuldig zocht hij er de kleinste uit. Eerst maar schuren. Hij betwijfelde of dat nut had, maar het stond professioneel. Zijn hand ging door de leren schacht de meisjeslaars binnen. In de bocht boog hij zijn pols zodat zijn hand plat op de binnenzool kwam te liggen. Hij voelde haar vochtige voetenwarmte. Teder schuurde hij de oppervlakte. Manuela volgde zijn bewegingen aandachtig. Toen er echt niets meer te schuren viel, vroeg hij haar de lijm uit het laatje te pakken. Slagvaardig, als een ervaren dokters-assistente draaide ze de dop los en reikte hem de tube aan. Gelijkmatic smeerde hij de kleverige massa op de onderkant.

‘Nu maar even laten intrekken.’ Met tegenzin haalde hij zijn hand weer uit de laars, net of het hem speet het contact te moeten verbreken. De voeling met het materiaal, de gehavende laars. De laars die hem dicht bij Manuela bracht. Dichter dan hij ooit geweest was.

Roos kwam bij zijn werkstuk staan. ‘Je slooft je wel uit hè.’

Hij zei niets terug. Het kon hem nu even niet schelen wat ze van hem dachten.

Manuela zette koffie voor hem neer.

Hij pakte de bruine laars weer vast en hield hem vlak voor zijn gezicht. Langdurig bestudeerde hij de plek waar hij de hak zou vastspijkeren. Vaag rook hij weë voetenlucht. Hij haalde de binnenkant nog wat meer naar zich toe. Langzaam snoof hij het aroma naar binnen, als een wijnliefhebber met zijn neus boven een juist ontkurkte fles.

Vlug hield hij de laars weer op normale afstand. Hij had geen zin voor laarzenfetisjist uitgemaakt te worden. Niet denkbeeldig in dit gezelschap. Daar ging het ook niet om, het was geen geile lust maar iets anders. Iets wat hij niet uit kon leggen. En zeker niet hier.

‘Als jij hem nu bij de ritssluiting zo ver mogelijk openhoudt dan ros ik er een paar spijkers in.’ Het klonk stoerder dan hij bedoelde. Ze zat dicht tegen hem aan. Haar spijkerbroek raakte zijn dij. Hij voelde de warmte van haar been. Zorgvuldig tikte zijn hamer op de spijkertjes. Af en toe duwde hij zachtjes met zijn vingers haar handen opzij, alsof hij bang was haar pijn te doen. Aandachtig volgde ze zijn verrichtingen. Soms viel er een blonde haarlok over zijn handen. Dan stopte hij alert met timmeren en wachtte tot ze het haar weer over haar schouder geveegd had.

Voorzichtig voelde hij aan de hak. ‘Zo, daar kun je weer een aardig eindje op tippelen.’

Hij had het zonder bijbedoelingen gezegd. Roos lachte. Het kwam hem ongepast voor. Zijn woorden waren niet om te lachen. Misschien daarom hield hij de meisjeslaars nog even vast, alsof het nog niet het juiste moment was om afscheid te nemen. Zijn handen gleden over het bruine leer. Nu pas viel het hem op hoe lang de schacht eigenlijk was, zeker in vergelijking met de kleine schoen. Op de een of andere manier pasten ze niet bij elkaar. Een hoerig lange schacht met een fijnzinnig schoentje eraan vast. Net zo min als Manuela - zo aandachtig en leergierig naast hem - leek op de straatmeid die ze buiten speelde. Ze keek hem aan. Nu moest hij iets zeggen.

‘Welke schoenmaat heb je?’

‘Zesendertig, hoezo?’

‘Lieve voetjes.’ Het was eruit voor hij het wist.

‘Is er toch nog iets liefs aan me.’

Hij had willen zeggen dat er nog veel meer liefs aan haar was, oneindig veel liefs, maar hij roerde zwijgend in zijn koffie en staaarde naar de vreemde stroming die het doorboorde lepeltje in zijn kopje teweegbracht.